

В. М. Падалкіна, здобувач вищої освіти факультету економіки, менеджменту та права Вінницького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету
ORCID: 0009-0006-3127-6079

І. П. Бахновська, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права Вінницького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету
ORCID ID: 0000-0002-9236-9424

ОСКАРЖЕННЯ ДІЙ ТА РІШЕНЬ ВИКОНАВЦІВ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

У статті досліджено процесуальні особливості оскарження дій та рішень державних і приватних виконавців у виконавчому провадженні, зокрема адміністративний та судовий порядок, строки та формальні вимоги до скарг. Проаналізовано проблеми оскарження дій та рішень виконавців у виконавчому провадженні. Також розглянуто процесуальні особливості оскарження дій та рішень державних і приватних виконавців у виконавчому провадженні, проаналізовано норми законодавства та судову практику, що регулюють цей процес. Висвітлено проблеми ефективності контролю за діями виконавців, дотримання строків виконання судових рішень та порядку подання скарг. Розглянуто позиції науковців щодо проблем та особливостей оскарження дій і рішень виконавців у виконавчому провадженні. На прикладі практики Верховного Суду показано, що оскарження рішень та дій виконавців є важливим інструментом відновлення порушених прав і забезпечення законності. У ході дослідження обґрунтовано шляхи вдосконалення процесуальних гарантій, включаючи посилення дисциплінарної відповідальності виконавців, підвищення прозорості процедур, оптимізацію порядку розгляду скарг та активізацію участі сторін у процесі, що сприятиме більш ефективному захисту прав громадян та підвищенню довіри до інституту виконання судових рішень. Особливу увагу приділено інтеграції практичних рекомендацій науковців у судову практику та оптимізації законодавчого регулювання виконавчого провадження з метою забезпечення оперативного і справедливого захисту прав усіх учасників процесу. Крім того, підкреслено важливість удосконалення контролю за діяльністю виконавців та створення чітких процедур для своєчасного реагування на порушення прав учасників виконавчого провадження. Доведено необхідність подальшого розвитку наукового аналізу процесуальних аспектів оскарження дій та рішень виконавців для підвищення ефективності виконання судових рішень. Встановлено, що покращення процесуального регулювання оскарження сприятиме зміцненню гарантій законності у виконавчому провадженні.

Ключові слова: виконавче провадження, оскарження дій виконавців, приватний виконавець, державний виконавець, скарга, боржник, стягувач.

V. M. Padalkina, I. P. Bakhnovska. Appeal against the actions and decisions of enforcement officers in enforcement proceedings: procedural features

The article examines the procedural features of appealing the actions and decisions of state and private enforcement officers in enforcement proceedings, in particular the administrative and judicial procedures, time limits, and formal requirements for complaints. Problems of appealing the actions and decisions of enforcement officers in enforcement proceedings are analyzed. The procedural features of appealing the actions and decisions of state and private enforcement officers in enforcement proceedings are also considered, and the legal norms and case law regulating this process are analyzed. Problems of the effectiveness of control over the actions of enforcement officers, compliance with the time limits for the execution of court decisions, and the procedure for filing complaints are highlighted. The positions of scholars regarding the problems and features of appealing the actions and decisions of enforcement officers in enforcement proceedings are reviewed. On the example of the practice of the Supreme Court, it is shown that appealing the decisions and actions of enforcement officers is an important tool for restoring violated rights and ensuring legality. The study substantiates ways of improving procedural guarantees, including strengthening the disciplinary liability of enforcement officers, increasing transparency of procedures, optimizing the procedure for considering complaints, and enhancing the participation of parties in the process, which will contribute to more effective protection of citizens' rights and increase trust in the institution of enforcement of court decisions. Special attention is paid to the integration of scholars' practical recommendations into judicial practice and the optimization of legislative regulation of enforcement proceedings in order to ensure prompt and fair protection of the rights of all participants in the process. In addition, the importance of improving control over the activities of enforcement officers and creating clear procedures for timely response to violations of the rights of participants in enforcement proceedings is emphasized. The necessity of further development of scientific analysis

© В. М. Падалкіна, І. П. Бахновська, 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

of the procedural aspects of appealing the actions and decisions of enforcement officers to increase the effectiveness of the execution of court decisions is proved. It is established that improving the procedural regulation of appeals will contribute to strengthening the guarantees of legality in enforcement proceedings.

Key words: *enforcement proceedings, appeal against actions of enforcement officers, private enforcement officer, state enforcement officer, complaint, debtor, creditor.*

Постановка проблеми. Ефективність судового захисту прав і свобод особи безпосередньо залежить від належного та своєчасного виконання судових рішень. Проте саме на стадії виконавчого провадження нерідко виникають порушення прав учасників, пов'язані з незаконними рішеннями, діями або бездіяльністю державних і приватних виконавців.

У практичному аспекті зазначена проблема проявляється у значній кількості скарг на дії виконавців, високому навантаженні судових органів відповідними категоріями справ, затягуванні строків виконання судових рішень та недостатній ефективності відновлення порушених прав учасників виконавчого провадження. Діючі процесуальні механізми не завжди забезпечують оперативне реагування на порушення, що негативно впливає на рівень довіри до інституту виконавчого провадження та його здатність забезпечувати реальний захист прав і законних інтересів громадян.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання, пов'язані з оскарженням дій та рішень виконавців у виконавчому провадженні, досліджуються науковцями вже протягом багатьох років, однак залишаються актуальними через проблеми дотримання строків виконання рішень та ефективності контролю за діяльністю виконавців. Досліджували та аналізували цю тему такі науковці: Р. Федорченко, О. Чумак, Є. Шиман, А. Мельниченко, В. Шкарупа, В. Баськов, А. Грінь, О. Горішій.

Мета статті – комплексне дослідження процесуальних особливостей оскарження дій та рішень виконавців у виконавчому провадженні, визначення існуючих проблем у практичній реалізації цього механізму, аналіз нормативно-правових актів та судової практики.

Виклад основного матеріалу. Виконавче провадження є невід'ємною частиною системи судового захисту прав і свобод громадян, оскільки забезпечує реальне здійснення судових рішень та охорону законних інтересів учасників процесу. Однією з основних гарантій законності на цьому етапі є конституційне та процесуальне право учасників оскаржувати дії та рішення виконавців, що забезпечує можливість відновлення порушених прав і законних інтересів. Право на оскарження передбачене статтею 55 Конституції України – кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [2]. Також у статті 2 Закону України «Про виконавче провадження» визначено засади виконавчого провадження, серед яких окремо передбачено забезпечення права на оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних виконавців, приватних виконавців [5].

У системі виконавчого провадження важливим аспектом забезпечення законності є контроль за діями та рішеннями виконавців. Оскарження таких дій являється не лише засобом захисту прав учасників процесу, а також важливим елементом реалізації наглядової функції судів. Як зазначає Солоха Олег, оскарження рішень, дій або бездіяльності виконавців є елементом судового контролю, а отже, розгляд таких скарг в судовому порядку повинен насамперед спиратися на принципи організації наглядової функції судів, що означає обмеженість суб'єктного складу подання таких скарг [7, с. 313].

Порядок та особливості такого оскарження визначаються залежно від: категорії справи; характеру правовідносин; юрисдикційної належності спору; суб'єктів оскарження; компетенції органу, уповноваженого на її розгляд.

У науковій доктрині поширеним є поділ оскарження дій і рішень державного виконавця у виконавчому провадженні на два види: адміністративний та судовий порядок оскарження. Такий підхід зумовлений необхідністю забезпечення ефективного механізму захисту прав учасників виконавчого провадження [10, с. 365].

Правове врегулювання адміністративного та судового порядку оскарження дій і рішень виконавців передбачено у статті 74 Закону України «Про виконавче провадження». Відповідно до частини 1 статті 74 Закону України «Про виконавче провадження» – рішення, дії чи бездіяльність виконавця та посадових осіб органів державної виконавчої служби щодо виконання судового рішення можуть бути оскаржені сторонами, іншими учасниками та особами до суду, який видав виконавчий документ, у порядку, передбаченому законом. Водночас адміністративний порядок здійснюється згідно з частиною 3 статті 74 Закону України «Про виконавче провадження» – рішення, дії або бездіяльність державного виконавця також можуть бути оскаржені стягувачем та іншими учасниками виконавчого провадження (крім боржника) до начальника відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець; рішення, дії та бездіяльність начальника відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець, можуть бути оскаржені до керівника органу державної виконавчої служби вищого рівня [5]. Таким чином, чинне законодавство України передбачає альтернативні способи захисту прав учасників виконавчого провадження, що дозволяє обрати найбільш ефективний механізм реагування на порушення залежно від конкретних обставин справи.

Реалізація права на оскарження у виконавчому провадженні передбачає чітке дотримання встановленої законодавством процедури, що гарантує ефективний захист прав учасників процесу та дозволяє уникнути формальних підстав для відмови у розгляді скарги. Відповідно до частини 4 статті 74 Закону України «Про виконавче провадження» – скарга у виконавчому провадженні подається виключно у письмовій формі [5].

Дотримання формальних вимог є обов'язковим, оскільки правильне оформлення скарги не лише забезпечує її належний розгляд, а й підвищує ймовірність ефективного реагування на порушення, мінімізує ризики відмови у прийнятті документу та сприяє своєчасному захисту прав учасників виконавчого провадження.

Обов'язковою умовою для прийняття скарги є дотримання строків, які передбачені у статті 449 Цивільного процесуального кодексу України. Скарга може бути подана у десятиденний строк з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення її права або свободи; у разі оскарження постанови про відкладення провадження виконавчих дій – у триденний строк, з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення її права. Пропущений для подання скарги строк може бути поновлено судом за наявності поважних причин його пропуску, за їх відсутності для його поновлення та клопотання особи, яка подає скаргу, така скарга залишається судом без розгляду [9].

Водночас на практиці серйозною проблемою залишається відсутність ефективного механізму контролю за виконанням судових рішень. Законодавство України визначає порядок примусового виконання рішень через органи виконавчої служби, проте існуючі механізми контролю за діяльністю виконавців не завжди забезпечують належну ефективність. Порушення строків виконання рішень, несанкціоновані затримки у їх реалізації, а також невиконання рішень, що набрали законної сили, можуть залишатися непоміченими через недостатній моніторинг з боку вищих органів виконавчої влади. У результаті боржники отримують можливість маніпулювати виконавчими діями без належної відповідальності за невиконання судових рішень. Саме тому право на оскарження дій та рішень виконавців набуває особливого значення: воно дозволяє учасникам виконавчого провадження оперативно реагувати на порушення, відновлювати свої права та підвищувати ефективність роботи органів виконавчої служби [1, с. 7].

Яскравим прикладом ефективного використання права на оскарження є справа № 910/7310/20, розглянута Великою Палатою Верховного Суду 16 листопада 2022 року. У цій справі Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку подали скаргу на бездіяльність державного службовця. Скарга була мотивована тим, що державний виконавець не вчинив жодних дій, спрямованих на виконання Наказу. Верховний Суд задовольнив скаргу, скасував постанову суду апеляційної інстанції та підтвердив право суду скасувати неправомірні дії виконавця. Ця практика демонструє, що оскарження дій виконавців є дієвим механізмом захисту прав учасників процесу та контролю за законністю виконавчих дій [4].

Однією з актуальних проблем сучасного виконавчого провадження є недостатній контроль за діяльністю приватних виконавців, що іноді призводить до порушень прав боржників, затримок у виконанні рішень або зловживань у процесі примусового виконання. У цьому контексті ключовим завданням є забезпечення належного контролю та запровадження ефективних процедур оскарження, які гарантують боржнику можливість захистити свої права та оскаржувати неправомірні дії або бездіяльність приватного виконавця [3, с. 34].

Стаття 36 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» – приватний виконавець несе за свої рішення, дії чи бездіяльність та завдану третім особам шкоду адміністративну чи кримінальну відповідальність у порядку та обсягах, установлених законом, а також дисциплінарну відповідальність у порядку, встановленому цим Законом [6]. Водночас, на механізми контролю та оскарження залишаються недостатньо ефективними, що створює потребу у вдосконаленні процесуальних гарантій та посиленні нагляду за діяльністю приватних виконавців для забезпечення реального захисту прав учасників виконавчого провадження.

Крім встановлених процедур оскарження, суд має можливість ініціювати дисциплінарні або кримінальні заходи щодо виконавця. Відповідно до статті 262 Цивільного процесуального кодексу України, суд може постановити окрему ухвалу щодо державного або приватного виконавця та направити її органам, які уповноважені притягнути такого виконавця до дисциплінарної відповідальності або до органу досудового розслідування у разі наявності ознак кримінального правопорушення [9]. Це дозволяє посилити контроль за законністю виконання судових рішень та створює додаткові процесуальні гарантії для учасників виконавчого провадження.

Відповідно до статті 121² Закону України «Про виконавче провадження» – скарги на рішення, дії та бездіяльність органів державної виконавчої служби, приватних виконавців розглядаються господарським судом, про час і місце якого повідомляються ухвалою стягувач, боржник, прокурор та орган державної виконавчої служби, приватний виконавець. Водночас неявка будь-якої із сторін у судові засідання не є перешкодою для розгляду скарги [5]. Цей механізм, хоча і забезпечує оперативність розгляду, одночасно створює певну процедурну проблему: відсутність сторін у залі суду може ускладнювати повне та об'єктивне з'ясування обставин справи, обмежувати можливості для надання доказів або аргументів, що може негативно впливати на точність і справедливість рішення щодо оскарження дій або бездіяльності виконавців.

Федорченко Р. виділяє механізм дій сторони виконавчого провадження, спрямованих на усунення порушень чинного законодавства, що виникають у процесі примусового виконання судових рішень. Цей механізм дозволяє систематизувати процес оскарження та підвищити ефективність захисту прав учасників виконавчого провадження. Він складається з таких етапів:

- 1) визначення рішення, дії або бездіяльності виконавця, які сторона виконавчого провадження вважає такими, що здійснені з порушенням чинного законодавства;
- 2) визначення органу або посадової особи, до яких буде направлено скаргу;
- 3) формування та направлення скарги у відповідності до положень Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України, Господарського процесуального кодексу України та Закону «Про виконавче провадження»;
- 4) безпосередня участь сторони виконавчого провадження у процесі розгляду скарги, що забезпечує можливість надання доказів, пояснень та аргументів [8, с. 294].

Впровадження цього механізму в практику оскарження дозволяє структуровано та послідовно реагувати на неправомірні дії чи бездіяльність виконавців, а також мінімізувати ризики порушень прав сторін виконавчого провадження. Разом із встановленими законодавством строками, формальними вимогами до скарги та дисциплінарними процедурами щодо виконавців, цей механізм створює комплексну систему процесуальних гарантій захисту учасників виконавчого провадження.

Висновки та перспективи. Аналіз законодавства, судової практики та наукових джерел показує, що право на оскарження дій та рішень виконавців є ключовим механізмом забезпечення законності та ефективного захисту прав учасників виконавчого провадження. Незважаючи на наявність чітко визначених процедур, строків та формальних вимог до скарги, на практиці виникають суттєві проблеми: недостатній контроль за діяльністю державних та приватних виконавців, затримки у виконанні судових рішень, бездіяльність і зловживання, а також обмеження у забезпеченні повноти розгляду скарг через неявку сторін у судові засідання.

Ефективність оскарження залежить від поєднання кількох складових: правильно оформленої скарги, дотримання встановлених строків, участі сторін у процесі її розгляду. Практика Верховного Суду демонструє, що судовий контроль здатний реально впливати на дії виконавців та відновлювати порушені права учасників виконавчого провадження.

Отже, основним викликом залишається вдосконалення процесуальних механізмів контролю та оскарження дій і рішень виконавців, що включає: посилення дисциплінарної відповідальності, забезпечення прозорості процедур, підвищення рівня участі сторін у розгляді скарг та інтеграцію практичних рекомендацій науковців у судову практику. Реалізація цих заходів здатна суттєво підвищити ефективність виконавчого провадження, забезпечити належний захист прав громадян та зміцнити довіру до інституту виконання судових рішень.

Список використаних джерел:

1. Баськов В. В., Грінь А. А., Горішній О. О. Аналіз факторів, що впливають на ефективність виконання судових рішень в Україні. *Академічні візії*. 2025. №41. С. 1–15. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/1758/1642> (дата звернення: 31.03.2026).
2. Конституція України: від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: станом на 01.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text> (дата звернення: 01.04.2026).
3. Мельниченко А. В. Захист прав боржника у виконавчому провадженні приватного виконавця. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2025. № 4. С. 33–39. URL: <https://doi.org/10.32782/pyuv.v4.2025.6> (дата звернення: 01.04.2026).
4. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 16.11.2022 у справі № 910/7310/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108086904> (дата звернення: 01.04.2026).
5. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 №1404-VIII: станом на 11 берез. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text> (дата звернення: 01.04.2026).
6. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 №1403-VIII: станом на 15 листоп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#Text> (дата звернення: 01.04.2026).
7. Солоха О. Проблеми оскарження рішень, дій або бездіяльності органів та осіб, які здійснюють примусове виконання ухвал суду у цивільних справах: прикладний аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. Т. 3. С. 312–318. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/12115/1/51.pdf> (дата звернення: 02.04.2026).
8. Федорченко Р. Особливості оскарження рішень, дій або бездіяльності державного виконавця сторонами виконавчого провадження. *Наукові записки. серія: право*. 2023. Т. 1, № 14. С. 291–295 URL: <https://doi.org/10.36550/2522-9230-2023-14-291-295> (дата звернення: 01.04.2026).

9. Цивільний процесуальний кодекс України: Кодекс України від 18.03.2004 №1618-IV: станом на 31 груд. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 01.04.2026).

10. Шиман Є. О. Принцип забезпечення права на оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних чи приватних виконавців у виконавчому провадженні. *Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції з нагоди відзначення Міжнародного дня прав людини*, м. Київ, 5 груд. 2024 р. Київ, 2024. С. 363–366. URL: https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/15875/1/Збірник_матеріалів_МВС..pdf#page=363 (дата звернення: 31.03.2026).

Дата першого надходження статті до видання: 09.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 04.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026